

Hain myymäläpäälliköksi erääseen kaupan alalla toimivaan yksityisytykseen ja minulle tarjottiin allekirjoitettavaksi työsopimusta, johon oli kirjattu ”työaika 38 t/vko + työajan pidennys Kaupan työehtosopimuksen mukaan”. Kun ihmettelin kirjausta, yrityksen omistaja totesi sen johtuvan kilpailukyky sopimuksesta. En allekirjoittanut työsopimusta, vaan ilmoitin haluavani tutustua siihen rauhassa ja että palaan asiaan seuraavana päivänä. Onko kilpailukyky sopimuksen mukainen työajan pidennys toteutettu kaupan alalla minulle esitetyllä tavalla? *Kikyläinen*

Vähittäiskaupan esimiesten työehtosopimusta noudatetaan vähittäiskauppaa harjoittavissa yrityksissä. Kyseinen yleissitova työehtosopimus koskee työaikalain alaisia vähittäiskaupan esimiehiä lukuun ottamatta S-ryhmän esimiehiä, joilla on oma työehtosopimus. Vähittäiskaupan esimiesten työehdot määräytyvät Kaupan työehtosopimuksen myyjien määräysten mukaan.

Keskusjärjestöjen vuonna 2016 neuvottelemaan kilpailukyky sopimukseen sisältyi määräys työajan pidentämistä 24 tunnilla ansiotasoa muuttamatta. Kilpailukyky sopimuksen edellyttämät työajan pidentämistä koskevat Kaupan työehtosopimuksen määräykset ovat tulleet voimaan 1.1.2017. Työajan pidennys on toteutettu kaupan alalla uuden vuosivapaajärjestelmän kautta ja se on korvannut aiemman arkipyhjäjärjestelmän, jossa työaika lyhentäviä päiviä kertyi keskimäärin noin 8,4 päivää vuositasolla. Vuosivapaajärjestelmässä arkipyhillä ei ole enää työaika lyhentävää vaikutusta, vaan työntekijät ansaitsevat vuosivapaita tosiasiallisesti tehtyjen työtuntien perusteella. Työntekijä ansaitsee jokaista kertynyttä 220 tuntia kohden yhden kokonaisen vuosivapaan, jonka arvo on 7,5 tuntia. Poikkeuksena on työehtosopimuksen taulukon ”seitsemäs vuosivapaa”, jonka arvo on puolet kokonaisesta vuosivapaasta eli 3 tuntia 45 minuuttia. Vuosivapaajärjestelmä tuottaa enimmillään 6,5 palkallista vapaapäivää kalenterivuodessa. Osa työajan pidennyksestä on toteutettu 6 kuukauden karensilla ja niissä työsuhteissa, jotka alkavat 1.1.2017 tai sen jälkeen, vuosivapaiden ansainta alkaa vasta kyseisen karensiajan jälkeen. Vuosivapaajärjestelmää sovelletaan kaikkiin työehtosopimusten soveltamisalaan kuuluviin työntekijöihin.

Vaihtoehtoisesti voidaan työpaikkakohtaisesti työehtosopimuksen mukaisesti sopia, ettei vuosivapaajärjestelmää sovelleta yrityksessä tai sen osassa. Näin meneteltäessä kokoaikaisten työntekijöiden kanssa sovitaan työajan pidentämisestä ja jatketaan Kaupan työehtosopimuksen pöytäkirjaksi siirretyn arkipyhjäjärjestelmän soveltamista. Tällöin työntekijän säännöllinen viikkotyöaika pidentyy 38 tuntiin ja yhden arkipyhän työaika lyhentävä vaikutus on 7,6 tuntia (7 tuntia 36 minuuttia). Työajan pidennys ei edellytä muutoksia työsopimukseen.

Yritys voi halutessaan soveltaa työaikajärjestelmiä rinnakkain esimerkiksi siten, että myyjien kohdalla sovelletaan vuosivapaajärjestelmää, mutta kokoaikaisten myymäläpäällikön kanssa on sovittu arkipyhjäjärjestelmästä ja työajan pidentämisestä 38 viikkotyötuntiin (ei S-ryhmä). Yksittäisen ammattiryhmän sisällä on kuitenkin sovellettava aina samaa työaikajärjestelmää.

Kilpailukyky sopimuksen mukanaan tuoma työajan pidennys on aiheuttanut runsaasti epätietoisuutta työpaikoilla ja jotkut työnantajat ovat esittäneet kaupan alan työntekijöille allekirjoitettavaksi työsopimuksia, joihin on kirjattu uusi pidempi tuntimäärä. Kaupan alalla työajan

pidennys on toteutettu työehtosopimukseen tulleilla muutoksilla, ei työsopimusten kautta. Työsopimukseen tulee työehtosopimuksen liitteenä olevan työsopimuslomakkeen mukaisesti edelleen kirjata työajaksi 37,5 tuntia viikossa, eikä työntekijän työaika luonnollisestikaan voida pidentää kysyjälle esitetyllä tavalla molempia työaikajärjestelmiä käyttäen. Mikäli työnantaja tarjoaa tällaista työsopimusta allekirjoitettavaksi, kannattaa kysyjän tekemällä tavalla pidättäytyä sen allekirjoittamisesta ja ottaa yhteyttä liittoon.